

Prvá pomoc Slovensku:

priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám

(Aktualizácia 13)

jún 2021

Matúš Baliak

Štefan Domonkos

Lucia Fašungová

Branislav Hábel

Tadeáš Chujac

Ján Komadel

Marcela Veselková

Barbara Vojtechová

Pod'akovanie

Autori ďakujú Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, jednotlivým úradom práce, Sociálnej poisťovni, ako aj Infostatu za poskytnutie údajov nevyhnutných na spracovanie tohto komentára. Za cenné rady a technickú podporu ďakujú Ondrejovi Buchelovi z ISP.

Zhrnutie¹

Tento komentár predstavuje v poradí trinástu aktualizáciu analytického komentára ISP zverejneného 29. mája 2020 s cieľom informovať odbornú aj širšiu verejnosť o opatreniach prijatých na podporu ekonomiky SR v čase mimoriadnej situácie súvisiacej s pandémiou COVID-19 (pozri bližšie Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a). Sériou týchto publikácií ISP reaguje na pretrvávajúci záujem verejnosti o dáta súvisiace s využívaním ekonomickej pomoci štátu organizovanej pod záštitou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVR SR).

Koncom marca 2020 schválila vláda SR opatrenia zamerané na zmiernenie ekonomických dopadov pandémie COVID-19. Najprv boli schválené nové typy sociálnych dávok v podobe pandemického nemocenského a ošetrovného, následne vláda predstavila aj opatrenia priamej pomoci na udržanie pracovných miest v rámci tzv. „Prvej pomoci“ zamestnancom, podnikateľom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Paralelne s týmito opatreniami umožnila novelizácia zákona o sociálnom poistení odklad alebo odpustenie odvodov na sociálne poistenie pre niektorých zamestnávateľov. V čase prípravy trinástej aktualizácie komentára už neplatí núdzový stav na území Slovenska, ktorý bol zrušený uplynutím 14. mája 2021. Stále je vyhlásený mimoriadny stav a finančná podpora prostredníctvom opatrení „Prvej pomoci++“ sa bude vyplácať minimálne do 30. júna 2021. „Prvá pomoc ++“ poskytuje oproti pôvodným opatreniam vyššiu finančnú pomoc spolu s rozšírením okruhu žiadateľov. Pomoc v takejto forme sa vypláca za výkazy podané za pandémiou dotknuté mesiace od februára 2021.²

Podľa dát dostupných k 1. júnu 2021 uzavreli úrady práce, sociálnych vecí a rodiny so zamestnávateľmi a SZČO dotknutými mimoriadnou situáciou viac ako 200 tisíc dohôd o poskytovaní pomoci. Na základe týchto dohôd sa rozdelila pomoc v celkovej výške bežmála 1,71 miliardy eur. Uvedenou sumou sa podporila takmer tretina pracovných miest v ekonomike.³ Cez „Prvú pomoc“ bolo za obdobie marec až december 2020 podporených cez 3 milióny mesačných pracovných miest („človekomesiacov“, zamestnancov alebo SZČO), čo znamená, že priemerný mesačný počet podporených presiahol 300 tisíc pracujúcich. Za január 2021 dosiahol počet podporených pracovníkov cez 371 tisíc a za február 2021 bežmála 352 tisíc. Podľa dostupných údajov za marec a apríl 2021 sledujeme postupný pokles v počte podporených mesačných pracovných miest. Za marec 2021 sa finančne podporilo takmer 317 tisíc mesačných pracovných miest a za apríl takmer 233 tisíc. Čísla za apríl signalizujú výraznejší pokles v počte podporených pracovníkov, avšak aprílové údaje budú podliehať dodatočnej úprave, pretože žiadosti a výkazy možno podávať až do 30. júna 2021. Celková uhradená suma za obdobie marec až december 2020 predstavovala takmer 995 miliónov eur. Za január 2021 bolo vyplatených cez 186 miliónov eur, za február viac ako 208 miliónov eur, za marec bežmála 189 miliónov eur a za apríl doteraz uhradená suma sa približuje k hranici 130 miliónov eur.

Nástroje „Prvej pomoci“ naďalej využívajú najintenzívnejšie mikropodniky. Tento trend sledujeme aj za apríl. Dostupné údaje za apríl signalizujú mierne navýšenie ich podielu na celkovej uhrádzanej sume. Pri veľkých podnikoch sledujeme postupný ústup vo výške čerpanej pomoci v posledných mesiacoch, s dočasným zvýšením v decembri. Avšak dáta za jednotlivé mesiace prvého kvartálu 2021 naznačujú postupný návrat na predchádzajúcu úroveň. Tento vývoj potvrdzujú aj čiastkové údaje za apríl 2021. Podiel malých a stredných

¹ Ak nie je inak uvedené, dáta o „Prvej pomoci“ vychádzajú z informácií aktualizovaných k 1. júnu 2021. Údaje o ostatných formách pomoci sú aktuálne ku konkrétnym dňom v roku 2021 s poznámkou uvedenou v texte. Vzhľadom na plánované predĺženie pomoci až do konca júna 2021 očakávame finálne údaje o jednotlivých formách pomoci až v priebehu tretieho kvartálu roka 2021.

² Návrh na zmenu podmienok „Prvej pomoci“ a predĺženie obdobia realizácie do 30. júna 2021 bol predložený na rokovanie vlády a schválený 2. februára 2021 (materiál č. UV-2115/2021). Bližšie informácie sú dostupné na webstránke úradu vlády SR (Úrad vlády SR, 2021).

³ Dáta o podporených pracovných miestach sú za marec 2020 až apríl 2021; vzhľadom na postupné spracovanie ďalších žiadostí možno očakávať aj postupný nárast všetkých uvedených indikátorov. Uvedené údaje vychádzajú z dát dostupných k 1. júnu 2021 a predstavujú horný odhad počtu podporených pracujúcich, ktorý abstrahuje od možnosti paralelného čerpania pomoci z viacerých opatrení na jedno pracovné miesto.

podnikov na čerpaní „Prvej pomoci“ je najstabilnejší, avšak u oboch kategórií pozorujeme mierne medzimesačné fluktuácie.

Pomoc naďalej prúdi prevažne do veľkoobchodu a maloobchodu, priemyselnej výroby, ubytovacích a stravovacích služieb a do stavebníctva, čo potvrdzujú aj predbežné údaje za apríl 2021. Kým do konca roka 2020 prúdil najväčší objem pomoci do priemyselnej výroby, tak za jednotlivé mesiace prvého kvartálu 2021 sme zaznamenali postupný nárast u podnikov pôsobiacich vo veľkoobchode a maloobchode, ktoré využívali nástroje „Prvej pomoci“ najintenzívnejšie. Podľa dostupných údajov za apríl došlo k opätovnej výmene, keď podniky v odvetví priemyselnej výroby čerpajú najväčšiu časť pomoci. Údaje za tento mesiac budú podliehať dodatočnej úprave, keďže podávanie výkazov a žiadostí za apríl je naďalej otvorené, a to až do konca júna 2021. Spoločne tvorí podiel vyššie uvedených štyroch odvetví takmer 70 % celkovej sumy vyplatenej v jednotlivých mesiacoch a obdobný vývoj ukazujú aj predbežné aprílové hodnoty.

Spomedzi opatrení predstavovalo opatrenie 3B s odstupňovaným paušálnym príspevkom na zamestnanca viac ako polovicu celkovej vyplatenej sumy za jednotlivé mesiace od mája 2020 do januára 2021. Aktualizované čísla za nasledujúce mesiace roka 2021 signalizujú postupné znižovanie v relatívnej intenzite využívania tohto opatrenia. Kým za február objem pomoci vyplatenej cez opatrenie 3B dosiahol takmer 50 %, tak za marec a apríl sledujeme pokles pod 44 %. Zároveň evidujeme postupný nárast v intenzite čerpania prostredníctvom opatrenia 2, ktorého štruktúra finančnej pomoci kopíruje opatrenie 3B. Za marec sa vyplátilo prostredníctvom opatrenia 2 takmer 29 % „Prvej pomoci“. Čiastkové údaje za apríl naznačujú mierne zvýšenie objemu vyplatenej pomoci cez toto opatrenie až k hranici 36 %, avšak s ďalším spracovaním výkazov a žiadostí za apríl 2021 očakávame ustálenie relatívnej intenzity blízko hodnôt zaznamenaných za marec tohto roka. Priemerná suma podpory na jedno pracovné miesto mala v letných mesiacoch roka 2020 mierne klesajúci trend a v septembri dosiahla takmer 271 eur. Navýšenie príspevkov v rámci prechodu na „Prvú pomoc +“ sa prejavilo už v dátach za október, november a december. Tento trend pokračoval aj v januári, kedy priemerná podpora na jedno pracovné miesto presiahla 500 eur. Príspevky za obdobie február až apríl 2021 sú už vyplácané podľa rozšírenej schémy „Prvá pomoc ++“, ktorá sa prejavila aj v náraste priemernej sumy na jedno podporené pracovné miesto. Podľa dostupných údajov k 1. júnu sa finančná pomoc na jedného zamestnanca za február a marec blížila k hranici 600 eur. Keďže prijímanie žiadostí a výkazov za tieto mesiace už bolo ukončené, dáta by už nemali podliehať výrazným zmenám a predpokladáme, že priemerná výška pomoci sa ustáli blízko tejto hranice. Za apríl sledujeme redukciu vo výške priemernej pomoci na úroveň blízku 560 eur.

Nad rámec uvedených opatrení bolo súčasťou podporného programu aj prispôbenie systému sociálneho zabezpečenia novej situácii v podobe vytvorenia tzv. pandemických dávok. Počas prvého roka pandémie (marec 2020 až február 2021) bolo vyplatených o 453 403 viac dávok ošetrovného, čo predstavovalo nárast výdavkov o takmer 148 miliónov eur. V druhom roku pandémie (marec až máj 2021) vzrástli výdavky na dávku ošetrovnú v porovnaní s predpandemickým obdobím v roku 2019 o dodatočných 18,4 milióna eur (307 %).

Počas prvého roka pandémie výrazne vzrástlo aj vyplácanie dávok nemocenských. V porovnaní s obdobím pred vypuknutím pandémie vzrástol počet vyplatených dávok o 571 676, čo sa premietlo aj do zvýšenia výdavkov o takmer 190 miliónov eur. V druhom roku pandémie (marec až máj 2021) vzrástli výdavky na nemocenské v porovnaní s obdobím pred pandemiou o dodatočných 101,3 milióna eur (86 %).

Úvod

Tento dokument je v poradí trinástou aktualizáciou analytického komentára ISP z 29. mája 2020, ktorý bol zverejnený s cieľom informovať odbornú aj širšiu verejnosť o opatreniach prijatých na podporu ekonomiky SR v čase mimoriadnej situácie súvisiacej s pandémiou COVID-19 (pozri bližšie Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a, 2020b, 2020c; Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, Veselková, & Vojtechová, 2020; Baliak, Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a, 2020b).⁴ Vláda SR vyhlásila 12. marca 2020 mimoriadnu situáciu pre šírenie ochorenia COVID-19 a postupne prijímala opatrenia na zabránenie šírenia tejto choroby. S cieľom zmierniť dopady pandémie a protipandemických opatrení pripravila vláda hneď niekoľko balíkov pomoci. Dňa 25. marca 2020 vláda schválila **prvú sociálnu pomoc** vo forme tzv. „**pandemických dávok**“ určených rodičom detí a osobám v povinnej karanténe. O šesť dní neskôr, dňa 31. marca 2020, schválila aj tzv. „**Prvú pomoc**“ **zamestnancom, podnikateľom a SZČO**, ktorá pozostáva z viacerých opatrení založených na priamej finančnej podpore pracovných miest a podnikania spolufinancovaných z Európskeho sociálneho fondu. Od 1. októbra nahradil „Prvú pomoc“ nový rámec „Prvá pomoc +“, ktorá priamo nadväzuje na svoju predchodkyňu, ale zároveň aj zvyšuje rozsah pomoci a rozširuje okruh oprávnených osôb. Uznesením vlády schváleným k 2. februáru 2021 na návrh Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, vláda pružne zareagovala na požiadavku ďalšieho navýšenia finančných príspevkov v podobe „**Prvej pomoci ++**“. Vláda sa snaží promptne reagovať na zhoršenú epidemickú situáciu, s cieľom minimalizovať dodatočné negatívne ekonomické a sociálne následky. Z tohto dôvodu bola prijatá rozšírená verzia „Prvej pomoci +“ v podobe tzv. „Prvej pomoci ++“, ktorá navýši finančné príspevky, zároveň však dochádza k úprave pri výpočte príspevku s cieľom odbremeniť zamestnávateľov od platenia celej výšky odvodov za svojich zamestnancov. Pomoc pre postihnuté subjekty sa bude na základe nových pravidiel vyplácať od februára 2021 až do konca júna 2021.

Po mesiaci opäť prinášame novú aktualizáciu komentára ISP o protipandemických opatreniach na podporu ekonomiky. Okrem aktualizácie údajov za marec 2020 až marec 2021 dokument prezentuje prvé čiastkové výsledky čerpania pomoci aj za apríl 2021.

„Prvá pomoc“ zamestnancom, podnikateľom a živnostníkom: zmierňovanie hospodárskych dopadov pandémie pokračuje

Vláda SR 31. marca 2020 schválila balík tzv. „Prvej pomoci“ zamestnancom, podnikateľom a živnostníkom s cieľom znížiť dopady koronavírusu na ekonomiku. Priama podpora zamestnávateľov a SZČO sa realizuje v rámci „Prvej pomoci“ prostredníctvom šiestich opatrení spolufinancovaných z Európskeho sociálneho fondu. Od dátumu pôvodného schválenia pomoci sa táto podpora opakovane predlžovala s cieľom pomôcť tým segmentom ekonomiky, ktoré sú naďalej ohrozené útlmom ekonomickej aktivity v súvislosti s pandémiou COVID-19. V zmysle posledného rozhodnutia vlády SR budú opatrenia platné do konca júna 2021, pričom za obdobie február 2021 až jún 2021 dôjde aj k zvýšeniu maximálne možných čerpaných súm a uvoľneniu niektorých podmienok pre žiadateľov (bližšie pozri MPSVR SR (2020), Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR (2020)). Súčasná štruktúra „Prvej pomoci ++“ zabezpečí, že záchranná sieť bude poskytovať štedrejšiu výšku pomoci pre väčšiu skupinu obyvateľov zasiahnutých pandémiou. Pri opatreniach 1 a 3A dochádza k úprave výšky príspevku, ktorý sa bude odvíjať od celkovej ceny práce (CCP) namiesto hrubej mzdy. S platnosťou od februára dochádza k navýšeniu výšky príspevku z 80 % CCP na 100 % CCP. Pri opatrení 1 a 3A sa maximálna výška pomoci nemení a zostáva na úrovni 1100 eur. Pri opatreniach 2 a 3B dochádza k nárastu paušálneho príspevku vo všetkých kategóriách o 60 eur s platnosťou od februára 2021. Podniky podľa nových pravidiel budú odškodňované podľa odstupňovaného poklesu tržieb, s nárastom poklesu o 10 %, s maximálnym príspevkom vo výške 870 eur pre podniky s poklesom tržieb aspoň 80 %. Pri opatrení 4, ktoré zmierňuje negatívne dopady na SZČO a jednoosobové s.r.o., ktoré nemajú iný príjem, sa paušálny príspevok

⁴ Pôvodný materiál aj jeho aktualizácie sú dostupné na internetovej stránke ISP institutsocialnejpolitiky.sk/analyticke-komentare/index.html

zvyšuje o 45 eur, na 360 eur mesačne (Tabuľka 1). Všetky opatrenia zahrnuté do „Prvej pomoci“ a „Prvej pomoci +“ ako aj „Prvej pomoci ++“ majú grantový charakter, čo znamená nenávratnú formu financovania. Detaily o jednotlivých schémach platné za obdobie marec - september 2020 sú k dispozícii v predošlej publikácii ISP na tému pomoci ekonomike SR počas mimoriadnej situácie vyhlásenej v súvislosti s pandemiou COVID-19 (Domonkos, Fašungová, Hábel, Komadel, & Veselková, 2020a).⁵ Tabuľka 1 poskytuje krátke zhrnutie štruktúry opatrení „Prvej pomoci ++“ platnej od februára 2021, vrátane hlavných zmien oproti pravidlám platným do 31. januára 2020.

Tabuľka 1 Prehľad opatrení „Prvá pomoc ++“^{a, c}

OP	Charakteristika opatrenia	Oprávnený žiadateľ [Cieľová skupina, ak je iná ako žiadateľ]	Výška pomoci	Hlavné zmeny
1	finančná podpora pre zamestnávateľov, ktorých činnosť bola obmedzená úradným rozhodnutím: podpora poskytovaná zamestnávateľovi na zamestnanca na prekážke ^b	zamestnávatelia (právnické osoby aj SZČO) mimo VS vzniknutí najneskôr 1.2.2021 [zamestnanci prijatí najneskôr 1.2.2021]	100 % CCP zamestnanca za čas strávený na prekážke (max. 1100 € za mesiac)	rozšírený okruh oprávnených žiadateľov, zahŕňajúci aj subjekty, ktoré vznikli najneskôr k 1.2. 2021; možnosť čerpať pomoc aj na odvody zamestnávateľa (prechod z hrubej mzdy na CCP); úprava oproti „Prvej pomoci +“ prechod z 80 % na 100 % CCP
2	odstupňovaný finančný príspevok v závislosti od poklesu tržieb, ktorý dosahuje najmenej 20 %	nemocensky a dôchodkovo poistené SZČO, ktoré začali vykonávať svoju činnosť najneskôr 1.2.2021, vrátane SZČO so súbehom pracovného pomeru; oprávnené sú aj SZČO, na ktoré sa vzťahujú odvodové prázdniny	pokles tržieb: príspevok za mesiac 20 % – 29,99 %: 330 € 30 % – 39,99 %: 420 € 40 % – 49,99 %: 510 € 50 % – 59,99 %: 600 € 60 % – 69,99 %: 690 € 70 % – 79,99 %: 780 € 80 % a viac: 870 € príjem z pracovného pomeru vedie ku kráteniu príspevku	Počet kategórií sa navýšil, pokles tržieb je od 1.2.2021 odstupňovaný po 10 % namiesto 20 %; nárast finančného príspevku o 60 € v každej z kategórií; rozšírený okruh oprávnených žiadateľov, zahŕňajúci aj tie subjekty, ktoré začali vykonávať činnosť najneskôr k 1.2.2021;
3A	finančná podpora pre zamestnávateľov, ktorých činnosť bola obmedzená ekonomickým poklesom: podpora poskytovaná zamestnávateľovi na zamestnanca na prekážke ^b	zamestnávatelia (právnické osoby aj SZČO) mimo VS vzniknutí najneskôr 1.2.2021 [zamestnanci prijatí najneskôr 1.2.2021]	100 % CCP zamestnanca za čas strávený na prekážke (max. 1100 € za mesiac)	rozšírený okruh oprávnených subjektov aj na tie, ktoré vznikli najneskôr k 1.2. 2021; zvýšený limit z 880 € na 1100 € na zamestnanca a na mesiac; možnosť čerpať pomoc na odvody zamestnávateľa (prechod z hrubej mzdy na CCP); úprava oproti „Prvej pomoci +“ prechod z 80 % na 100 % CCP
3B	odstupňovaný finančný príspevok na zamestnancov v závislosti od poklesu tržieb, ktorý dosahuje aspoň 20 %	zamestnávatelia (právnické osoby aj SZČO) mimo VS vzniknutí najneskôr 1.2.2021 [zamestnanci prijatí najneskôr 1.2.2021]	pokles tržieb: príspevok na zamestnanca a na mesiac 20 % – 29,99 %: 330 € 30 % – 39,99 %: 420 € 40 % – 49,99 %: 510 € 50 % – 59,99 %: 600 € 60 % – 69,99 %: 690 € 70 % – 79,99 %: 780 € 80 % a viac: 870 €	Počet kategórií sa navýšil, pokles tržieb je od 1.2.2021 odstupňovaný po 10 % namiesto 20 %; nárast finančného príspevku o 60 € v každej z kategórií; rozšírený okruh oprávnených žiadateľov, zahŕňajúci aj tie subjekty, ktoré začali vykonávať činnosť najneskôr k 1.2.2021

⁵ Opatrenie 1 je určené pre tých zamestnávateľov, ktorí boli nútení na základe rozhodnutia orgánu verejnej moci zavrieť prevádzku. Opatrenie 2 je určené na kompenzáciu SZČO s poklesom tržieb. Opatrenia 3A a 3B sa týkajú tých zamestnávateľov, ktorých sa dotkli negatívne ekonomické dopady mimoriadnej situácie, aj keď sa na nich nevzťahoval úradom vydaný zákaz činnosti. Opatrenie 4A a 4B sa týka tých SZČO a konateľov tzv. jednoosobových s.r.o., na ktorých sa nevzťahuje žiadne zo skôr uvedených opatrení.

4A finančný príspevok v jednotnej výške pre každého oprávneného žiadateľa	SZČO bez iných príjmov a bez sociálneho poistenia (príjem z pracovného pomeru a dohôd sa pripúšťa), ktoré začali vykonávať svoju činnosť najneskôr 1.2.2021.	360 € za mesiac; príjem dosahovaný z pracovného pomeru a dohôd vedie ku kráteniu príspevku	nárast finančného príspevku o 45 €; rozšírený okruh oprávnených žiadateľov aj na osoby s niektorými typmi iných príjmov, ako aj osoby, ktoré začali činnosť najneskôr 1.2.2021
4B finančný príspevok v jednotnej výške pre každého oprávneného žiadateľa	jednoosobová s.r.o., ktorá vznikla najneskôr 1.2.2021 a spĺňa podmienky minimálneho obrátu a maximálneho zisku pred zdanením	360 € za mesiac; príjem konateľa dosahovaný z pracovného pomeru a dohôd vedie ku kráteniu príspevku	nárast finančného príspevku o 45 €; rozšírený okruh oprávnených žiadateľov aj na osoby s niektorými typmi iných príjmov, ako aj osoby, ktoré začali činnosť najneskôr 1.2.2021

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR (2021); Pozn.:^aDetailný opis všetkých podmienok opatrení projektu „Prvá pomoc ++“ je k dispozícii v uznesení vlády (Úrad vlády SR, 2021) a v nadväzujúcom oznámení o možnosti predkladania žiadostí ; ^bprekážka na strane zamestnávateľa v zmysle § 142 Zákonníka práce; ^cpoužitie skratky: CCP=celková cena práce, OP=opatrenie, SZČO=samostatne zárobkovo činná osoba, VS=sektor verejnej správy.

Tabuľka 2 poskytuje prehľad o hlavných ukazovateľoch čerpania finančných prostriedkov z jednotlivých opatrení „Prvej pomoci“ k 1. júnu 2021, osobitne za marec 2020 až apríl 2021. Údaje za mesiace marec 2020 až marec 2021 dostupné k 1. júnu 2021 považujeme za relatívne blízke finálnemu čerpaniu pomoci, nakoľko zamestnávateľa a SZČO mali možnosť požiadať o pomoc za posledný z týchto mesiacov do 31. mája 2021. Na rozdiel od pomoci za tieto mesiace je možnosť požiadať o „Prvú pomoc“ za apríl 2021 naďalej otvorená, a to až do 30. júna 2021. Z tohto dôvodu zdôrazňujeme, že údaje za apríl 2021 sa budú meniť v dôsledku prijímania a spracovania nových podkladov od žiadateľov.

Tabuľka 2 Čerpanie finančných príspevkov za marec 2020 až apríl 2021 z projektov prvej pomoci, stav k 1. júnu 2021^a

Opatrenie	Počet podporených subjektov	Počet podporených zamestnancov / SZČO	Finančný príspevok	Priemerná podpora na pracujúceho	Žiadaná suma
marec 2020	80 070	370 455	82 995 506,07 €	224,04 €	83 026 239,57 €
1	13 693	65 586	18 720 905,66 €	285,44 €	
2	39 577	39 577	9 923 158,57 €	250,73 €	
3A	2 648	68 111	18 367 703,09 €	269,67 €	
3B	12 588	185 642	34 770 178,75 €	187,30 €	
4A	10 573	10 573	1 112 025,00 €	105,18 €	
4B	966	966	101 535,00 €	105,11 €	
apríl 2020	94 584	465 767	176 971 326,45 €	379,96 €	177 039 488,05 €
1	11 265	56 505	28 026 570,02 €	496,00 €	
2	47 460	47 460	22 364 623,26 €	471,23 €	
3A	4 547	103 181	44 086 520,02 €	427,27 €	
3B	17 826	245 228	79 676 343,15 €	324,91 €	
4A	12 266	12 266	2 580 285,00 €	210,36 €	
4B	1 127	1 127	236 985,00 €	210,28 €	
máj 2020	77 240	458 975	145 983 862,26 €	318,06 €	146 061 275,91 €
1	4 049	24 742	10 342 797,55 €	418,03 €	
2	41 428	41 428	18 566 101,85 €	448,15 €	
3A	4 477	109 465	41 461 897,96 €	378,77 €	
3B	17 602	273 727	73 593 539,90 €	268,86 €	
4A	8 646	8 646	1 816 500,00 €	210,10 €	
4B	967	967	203 025,00 €	209,95 €	
jún 2020	52 474	277 662	80 893 625,42 €	291,34 €	80 924 862,80 €
1	350	2 106	809 073,32 €	384,18 €	
2	29 936	29 936	13 096 624,17 €	437,49 €	
3A	3 247	79 413	24 685 093,16 €	310,84 €	
3B	12 210	159 549	40 903 064,77 €	256,37 €	
4A	5 977	5 977	1 256 760,00 €	210,27 €	
4B	681	681	143 010,00 €	210,00 €	

júl 2020	41 813	225 246	63 395 265,97 €	281,45 €	63 399 625,25 €
1	78	471	291 817,64 €	619,57 €	
2	23 815	23 815	10 427 971,98 €	437,87 €	
3A	2 703	73 735	20 115 677,46 €	272,81 €	
3B	9 754	121 814	31 421 703,89 €	257,95 €	
4A	4 853	4 853	1 021 335,00 €	210,45 €	
4B	558	558	116 760,00 €	209,25 €	
august 2020	40 562	201 247	56 919 462,27 €	282,83 €	56 929 970,27 €
1	53	135	61 734,02 €	457,29 €	
2	22 618	22 618	9 892 900,00 €	437,39 €	
3A	2 561	52 836	14 501 111,20 €	274,46 €	
3B	10 364	120 740	31 426 632,05 €	260,28 €	
4A	4 395	4 395	927 465,00 €	211,03 €	
4B	523	523	109 620,00 €	209,60 €	
september 2020	42 956	186 107	50 463 139,71 €	271,15 €	50 472 832,94 €
1	71	206	78 648,77 €	381,79 €	
2	24 092	24 092	10 370 556,94 €	430,46 €	
3A	2 616	43 707	10 313 017,65 €	235,96 €	
3B	10 904	112 862	28 598 521,35 €	253,39 €	
4A	4 657	4 657	979 965,00 €	210,43 €	
4B	583	583	122 430,00 €	210,00 €	
október 2020	72 171	274 276	106 026 795,93 €	386,57 €	106 076 422,53 €
1	1 014	3 884	1 333 042,63 €	343,21 €	
2	39 763	39 763	24 833 525,97 €	624,54 €	
3A	4 831	74 488	14 083 768,95 €	189,07 €	
3B	17 481	147 154	63 055 609,21 €	428,50 €	
4A	8 105	8 105	2 451 668,29 €	302,49 €	
4B	882	882	269 180,88 €	305,19 €	
november 2020	82 281	273 861	111 529 425,17 €	407,25 €	112 301 648,94 €
1	1 028	5 527	1 879 550,23 €	340,07 €	
2	45 540	45 540	30 197 565,54 €	663,10 €	
3A	5 113	74 046	14 658 016,17 €	197,96 €	
3B	18 567	136 842	61 166 689,52 €	446,99 €	
4A	10 791	10 791	3 287 039,21 €	304,61 €	
4B	1 115	1 115	340 564,50 €	305,44 €	
december 2020	83 438	291 830	119 738 362,68 €	410,30 €	120 382 787,84 €
1	2 004	10 709	3 482 011,20 €	325,15 €	
2	46 737	46 737	31 161 650,39 €	666,74 €	
3A	5 885	72 254	16 231 482,18 €	224,64 €	
3B	17 768	151 208	65 525 253,86 €	433,35 €	
4A	9 843	9 843	3 007 971,76 €	305,60 €	
4B	1 079	1 079	329 993,29 €	305,83 €	
január 2021	117 326	371 220	186 121 593,14 €	501,38 €	186 367 438,41 €
1	3 349	16 498	11 148 803,29 €	675,77 €	
2	64 895	64 895	47 620 225,37 €	733,80 €	
3A	7 554	71 584	21 065 342,75 €	294,27 €	
3B	24 163	201 045	100 986 087,11 €	502,31 €	
4A	15 801	15 801	4 871 956,03 €	308,33 €	
4B	1 397	1 397	429 178,59 €	307,21 €	
február 2021	119 048	351 777	208 291 476,58 €	592,11 €	208 394 325,05 €
1	3 121	17 776	14 559 740,76 €	819,07 €	
2	70 122	70 122	56 248 666,16 €	802,15 €	
3A	8 004	70 957	28 676 454,80 €	404,14 €	
3B	22 870	178 140	103 601 187,56 €	581,57 €	
4A	13 366	13 366	4 706 997,66 €	352,16 €	
4B	1 416	1 416	498 429,64 €	352,00 €	

marec 2021	110 686	316 739	188 613 027,03 €	595,48 €	188 739 666,24 €
1	3 017	17 199	15 333 811,98 €	891,55 €	
2	67 340	67 340	54 071 596,88 €	802,96 €	
3A	7 965	75 201	32 581 568,81 €	433,26 €	
3B	19 018	143 704	81 950 194,28 €	570,27 €	
4A	11 946	11 946	4 201 505,18 €	351,71 €	
4B	1 349	1 349	474 349,90 €	351,63 €	
apríl 2021	88 503	232 761	129 725 405,85 €	557,33 €	129 737 876,75 €
1	1 736	11 095	5 088 641,47 €	458,64 €	
2	58 238	58 238	46 005 752,67 €	789,96 €	
3A	5 407	61 575	19 967 060,20 €	324,27 €	
3B	12 679	91 434	55 007 422,30 €	601,61 €	
4A	9 293	9 293	3 260 523,45 €	350,86 €	
4B	1 126	1 126	396 005,76 €	351,69 €	

Zdroj: Informačný systém služieb zamestnanosti, ÚPSVaR. Pozn.: ^a Dáta z Informačného systému služieb zamestnanosti predstavujú predbežné údaje, ktoré sa môžu spätne korigovať, napríklad preradením podporených subjektov v rámci opatrení; ^b Údaje predstavujú počet podporených SZČO. Vzhľadom na charakter opatrení 2 a 4, ISP v prípade týchto opatrení predpokladá nutnú ekvivalenciu počtu podporených subjektov a počtu podporených SZČO (stĺpec 3).

Absolútna výška čerpania v prvej vlne pandémie kulminovala v apríli 2020 a v nasledujúcich mesiacoch alokovaná suma postupne klesala. Tento trend sa zvrátil v októbri, keď sa epidemická situácia na Slovensku zhoršila, čo sa prejavilo aj v objeme čerpania. Rozšírenie okruhu poberateľov a zatraktívnenie finančnej podpory v rámci prechodu na „Prvú pomoc +“ taktiež prispelo k výraznému medzimesačnému skoku v alokovanej sume za október. Navýšenie čerpanej pomoci sme zaznamenali aj za november a december. Tento vývoj pokračoval aj v úvodných dvoch mesiacoch roka 2021. Dostupné údaje dokumentujú, že najvyššia absolútna výška čerpania finančných prostriedkov v prebiehajúcej druhej vlne pandémie bola zaznamenaná vo februári 2021, kedy sa prostredníctvom opatrení „Prvej pomoci“ vyplatilo viac ako 208 miliónov eur. Táto suma preyšuje aj maximum zaznamenané počas prvej vlny pandémie, ktorým bolo viac ako 177 miliónov eur v apríli 2020.⁶ Objem vyplatenej pomoci za marec 2021 dosahuje na základe aktualizovaných údajov bezmála 189 miliónov eur a za apríl sa absolútna výška pomoci blíži k 130 miliónom eur. Objem vyplatenej pomoci za apríl 2021 bude podliehať dodatočným korekciám smerom k ďalšiemu navýšeniu celkovej čerpanej pomoci, nakoľko možnosť žiadať o pomoc za tento mesiac je otvorená až do konca júna 2021 a navyše od februára 2021 je možné čerpať finančnú podporu v rámci „Prvej pomoci ++“, ktorá opätovne poskytuje vyššiu finančnú pomoc rozšírenému okruhu kvalifikovaných žiadateľov. Prezentované čísla treba naďalej vnímať ako spodný odhad celkovej čerpanej sumy za jednotlivé mesiace, preto je potrebné aj údaje v ďalších častiach interpretovať obdobne.

Najväčšiu časť vyplatenej sumy v mesiacoch marec 2020 až február 2021 stabilne tvorilo opatrenie 3B, ktorého podiel sa v jednotlivých mesiacoch pohyboval okolo polovice celkovej vyplatenej sumy (Graf 1). V marci 2020 predstavovali opatrenia 1 a 3A zhodne niečo cez 22 % celkovej sumy podpory, ale ich využívanie bolo v nasledujúcich mesiacoch radikálne odlišné. Kým podiel opatrenia 1, určeného pre zamestnávateľov s prevádzkami zatvorenými na základe úradného rozhodnutia, postupne klesal až na úroveň okolo desatiny percenta v auguste, resp. septembri, v nasledujúcich mesiacoch v dôsledku zhoršujúcej sa epidemickej situácie podiel opatrenia 1 na celkovej sume podpory kontinuálne rástol, až na skoro 7 percent vo februári a viac ako 8 % v marci 2021. Epidemická situácia sa začiatkom apríla začala postupne stabilizovať, čo sa pretavilo do obozretného otvárania ďalších segmentov ekonomiky. V nadväznosti na opatrné otváranie ekonomiky sa počet úradne zatvorených prevádzok postupne znižoval. Podľa dostupných údajov sa objem pomoci smerujúcich do prevádzok, ktoré sú uzatvorené na základe rozhodnutia ÚVZ zastabilizoval v apríli na úrovni okolo 4 %. Podiel opatrenia 3A až do júla, naopak, zaznamenal postupný vzostup na takmer 32 %, ale v období od augusta 2020 začalo využívanie tohto opatrenia postupne ustupovať, až sa dostalo na hranicu blízku 11 % zaznamenanú

⁶ Pri porovnávaní vysokého čerpania za mesiace v roku 2021 je však potrebné zdôrazniť rozdiely v nastavení a maximálnych výškach podpory medzi „Prvou pomocou“, „Prvou pomocou+“ a „Prvou pomocou++“. Pre bližšie porovnanie, pozri Tabuľku 1.

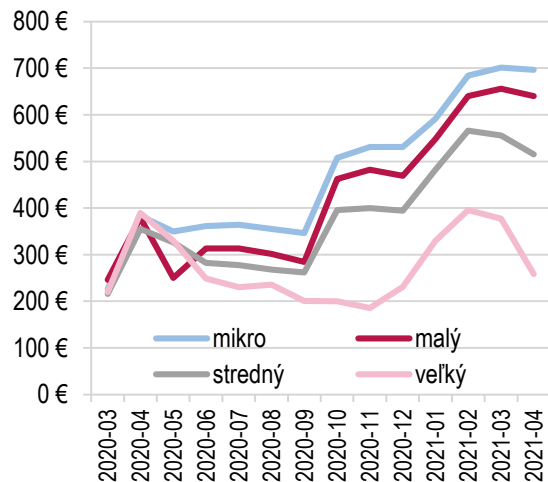
v januári. Podľa dostupných údajov využívanie opatrenia 3A opäť mierne rastie, na predbežných viac ako 15 % v apríli. Postupné zvýšenie intenzity využívania pozorujeme pri opatrení 2, ktorého podiel medzi marcom 2020 a marcom 2021 vzrástol z necelých 12 % na bežmála 29 % celkovej vyplatenej sumy. Predbežné údaje za apríl ukazujú ďalší nárast podielu čerpania prostredníctvom opatrenia 2 až na úroveň presahujúcu 35 %. Štruktúra pomoci sa síce postupne mení v prospech opatrenia 2 v dôsledku zmeny pravidiel po úprave prostredníctvom „Prvej pomoci +“ a „Prvej pomoci ++“, avšak dá sa predpokladať, že s postupným spracovaním ďalších aprílových podkladov podiel opatrenia 3B v apríli 2021 dosiahne podobnú úroveň ako v predchádzajúcich mesiacoch.

Graf 1 Najväčšia časť celkovej sumy podpory je poskytovaná cez opatrenie 3B

Zdroj: ÚPSVaR.

Graf 2 Priemerná podpora na pracujúceho podľa kategórie veľkosti podniku

Zdroj: ÚPSVaR.

Zhoršenie epidemickej situácie na Slovensku v jesenných mesiacoch ukončilo trend postupného poklesu počtu podporených zamestnancov a SZČO z historického maxima 466 tisíc podporených pracovných miest v apríli 2020 na 186 tisíc v septembri 2020. Za október došlo podľa dát dostupných k 1. júnu 2021 k medzimesačnému nárastu počtu podporených pracovných miest o 88 tisíc, na viac ako 274 tisíc, čo predstavuje medzimesačný nárast o viac ako 47 %. Významný medzimesačný nárast podporených zamestnancov a SZČO o viac ako jednu štvrtinu bol zaznamenaný aj v januári 2021, kedy celkový počet podporených pracovných miest dosiahol viac ako 371 tisíc. Aktualizované údaje za február a marec naznačujú postupný útlm v počte podporených pracovných miest, čo ešte výraznejšie signalizujú aj čerstvé aprílové údaje. Stabilizácia epidemickej situácie na Slovensku spolu s opatrným otváraním ekonomiky sa prejavuje aj na počte podporených pracovníkov. Ak sa epidemická situácia v najbližších týždňoch bude vyvíjať priaznivo, môžeme očakávať postupné ekonomické oživovanie a s tým spojené znižovanie počtu podporených pracovníkov.

V dôsledku zmien v štruktúre „Prvej pomoci“, ktoré začali platiť od októbra 2020, došlo aj k prispôbeniu priemernej výšky pomoci na jedno pracovné miesto. V období medzi júnom až septembrom 2020 sa priemerná podpora na pracujúceho zastabilizovala na hodnotách v rozmedzí približne 270 až 290 eur. Údaje za september až január však ukazujú skok v priemernej výške finančnej podpory na pracujúceho z 271 eur v septembri na 407 eur v novembri a až 501 eur v januári 2021. Dostupné údaje za február a marec naznačujú ďalšie zvýšenie pomoci na jedno pracovné miesto až k hranici 590 eur. Podľa dostupných údajov za apríl priemerná výška pomoci klesá späť k hranici 560 eur. Spracovanie ďalších výkazov a žiadostí spravidla spôsobuje úpravu tohto ukazovateľa smerom nadol, preto dostupnú hodnotu za apríl treba interpretovať s istou dávkou neistoty. Pokles je zatiaľ badateľný u všetkých typov podnikov s výnimkou mikropodnikov (Graf 2).

Box 1 Kumulatívne údaje za marec 2020 až apríl 2021

Z priebežne aktualizovaných údajov vyplýva, že od začiatku mimoriadnej situácie bolo k 1. júnu 2021 vyplatených **1 707 668 274,53 eur**. Celková odhadovaná žiadaná suma za všetkých trinásť mesiacov od marca 2020 do apríla 2021 predstavovala k rovnakému dátumu 1 709 854 460,55 eur. Odhadovaný počet žiadostí na jednotlivé opatrenia dosiahol 200 681. Je však potrebné zdôrazniť, že k 1. júnu 2021 je uzatvorené prijímanie žiadostí o finančnú pomoc iba za marec 2020 až marec 2021. V prípade apríla 2021 preto očakávame zmenu konečných údajov po postupnom spracovaní ďalších žiadostí a výkazov úradmi práce. Zmeny pri čerpaní pomoci za apríl súvisia s možnosťou požiadať o finančný príspevok až do 30. júna 2021.

Tabuľka A1 v dátovej prílohe obsahuje údaje aktuálne k 1. júnu 2021 o štruktúre prijímateľov „Prvej pomoci“ podľa počtu zamestnancov žiadateľa od mikropodnikov s maximálne deviatimi zamestnancami až po veľké podniky s najmenej 250 zamestnancami.⁷ Podiel mikropodnikov na celkovej mesačnej sume pomoci postupne vzrástol medzi májom a novembrom z 23,6 % na 47,2 %. Následne v decembri 2020 a januári 2021 sa čerpanie mikropodnikov zastabilizovalo na úrovni okolo 45 %. Vo februári a marci 2021 sme sledovali postupné zvyšovanie podielu, až na predbežných 54,4 % zaznamenaných za apríl. Intenzita čerpania malých podnikov sa počas rovnakého obdobia upravila z 15,3 % na 22,3 % v novembri. V nasledujúcich mesiacoch sa podiel malých podnikov stabilne pohyboval nad hranicou 20 %. Dostupné údaje za apríl signalizujú útlm v intenzite čerpania až k úrovni 19 %. Stredné podniky stabilne čerpali okolo 18 %, s miernym poklesom začínajúcim v októbri až k hranici 16 %, ktorú sme zaznamenali nepretržite za obdobie november až január. V nasledujúcich mesiacoch evidujeme mierne zníženie, až k hranici 13 % za apríl. Naopak, podiel veľkých podnikov na čerpanej sume zaznamenal v rovnakom časovom intervale značný útlm, z májových 40,6 % na novembrových 12%, nasledované miernym oživením, na decembrových 15,8 %. Od januára 2021 sledujeme ďalšie utlmovanie čerpania až na úroveň blízku 11 % zaznamenanú v apríli. Čiastkové údaje za apríl signalizujú ďalší rast podielu mikropodnikov, pri súčasnom utlmení čerpania pri všetkých ostatných kategóriách, ktoré je najvýraznejšie pri veľkých podnikoch. Medzi mikropodnikmi prevažuje čerpanie pomoci cez opatrenie 2, ktoré tvorí stabilne viac ako polovicu celkovej sumy vyplatené v jednotlivých mesiacoch. Aktuálne údaje za apríl ešte zvyrazňujú dominanciu opatrenia 2, cez ktoré mikropodniky čerpajú za tento mesiac takmer 63 % pomoci. V rovnakej kategórii podnikov sme v dôsledku zhoršenej epidemickej situácie a s tým spojeným obmedzovaním ekonomického života v posledných mesiacoch sledovali postupný vzostup čerpania prostredníctvom opatrenia 1, ktorého využívanie sa podľa aprílových čísel vracia na nižšie hodnoty. Zároveň sledujeme postupný relatívny útlm vo využívaní opatrenia 3B. Pri ostatných kategóriách podnikov (malé, stredné i veľké) dominuje opatrenie 3B, prostredníctvom ktorého čerpajú predbežne za apríl od 66 % u veľkých, až po 76 % u stredných podnikov. Veľké podniky využívali do konca septembra takmer výlučne opatrenia 3A a 3B, pričom ich podiel bol do tohto mesiaca takmer totožný, avšak v nasledujúcich mesiacoch jednoznačne prevyšovalo čerpanie cez opatrenie 3B, čo pokračuje aj v roku 2021. Od októbra sa zvyšuje intenzita využívania opatrenia 1, čo naznačuje nárast v počte uzatvorených prevádzok na základe opatrenia ÚVZ. Čiastkové čísla signalizujú viac ako 50 % útlm čerpania prostredníctvom opatrenia 1, čo súvisí s obozretným otváraním ďalších segmentov ekonomiky.

Tabuľka A2 v dátovej prílohe obsahuje údaje aktuálne k 1. júnu 2021 o štruktúre prijímateľov „Prvej pomoci“ podľa odvetví hospodárstva (sekcie NACE). Najväčší podiel na čerpanej sume má podľa predbežných údajov za apríl len tesne priemysel (NACE sekcia C) s podielom bezmála 20 %, ktorý sa opätovne vrátil na túto pozíciu po prvých troch mesiacoch roka 2021, kedy podniky pôsobiace vo veľkoobchode a maloobchode (NACE sekcia G) čerpali najväčšiu časť „Prvej pomoci“. Kým do decembra 2020 prúdilo najviac finančných prostriedkov do priemyslu (NACE sekcia C), tak od začiatku roka 2021 podstatná časť vyplatené „Prvej pomoci“ smerovala do veľkoobchodu a maloobchodu. Podiel veľkoobchodu a maloobchodu za apríl je blízko 19 % hranice, a preto so spracovaním ďalších aprílových výkazov a žiadostí môžeme očakávať ďalšie premiešanie poradia medzi oboma odvetviami. Dostupné údaje za apríl ukazujú aj mierny nárast v podiele priemyslu na celkovej počte

⁷ Dátová príloha je k dispozícii na internetovej stránke ISP institutsocialnejpolitiky.sk/analyticke-komentare/index.html

podporených pracovných miest. Kým vo februári a marci 2021 sa pohyboval tento podiel okolo 27 %, podľa dostupných údajov za apríl je to viac ako 29 % všetkých podporených zamestnancov, čo je jednoznačne najviac v porovnaní s ostatnými odvetvami. Postupný rast je možné vidieť na podiele celkovej sumy smerujúcej do stavebníctva (NACE sekcia F), ktorého podiel medzi májom a novembrom 2020 narástol z 5,8 % na 12 %, v decembri následne prišiel mierny útlm na 10,6 %, kým v prvých štyroch mesiacoch roku 2021 zaznamenávame postupné oživenie až na úroveň 13,6 %. Zaujímavý je aj vývoj čerpania pomoci v ubytovaní a stravovaní (NACE sekcia I). Podiel tohto sektoru medzi augustom a novembrom 2020 vzrástol z 4,4 % na 15,9 %. V januári sa podiel ubytovania a stravovania prepadol na 10,7 % celkovej sumy. Podľa údajov za obdobie február až apríl však podiel na objeme čerpanej pomoci začal opäť rásť, až na predbežných 14,4 % za apríl.

Priemerná výška podpory podľa veľkosti žiadateľa a sektorov ekonomiky vykazovala pomerne veľký rozptyl. Z hľadiska kategórie veľkosti podniku od júna platí, čím väčší podnik, tým nižšia priemerná výška podpory. Stabilné usporiadanie priemernej výšky podpory sledujeme aj podľa čiastkových údajov za apríl. V januári bola priemerná podpora na pracovníka mikropodniku približne 591 eur, kým vo veľkých podnikoch to bolo bezmála 330 eur. Aktualizované údaje za február a marec síce potvrdili prudký medzimesačný nárast u všetkých typov podnikov, avšak čerstvé údaje za apríl naznačujú výrazné zníženie priemernej výšky pomoci najmä pre pracovníkov pracujúcich pre podniky s viac ako 250 zamestnancami. U mikro- a malých podnikov sa jedná len o mierne medzimesačné úpravy priemernej výšky pomoci rádovo pár eur (z marcových 702 eur na aprílových 696 eur u mikropodnikov, u malých podnikov z 656 eur na 640 eur). U stredných podnikov evidujeme taktiež mierny útlm v priemernej výške pomoci (556 eur za marec na 515 eur za apríl). Najvýraznejšiu redukciu v priemernej výške pomoci zaznamenávame u veľkých podnikov, kde evidujeme takmer 32 % medzimesačný pokles (z 377 eur za marec na 258 eur za apríl). Všetky uvedené ukazovatele budú podliehať dodatočnej korekcii z dôvodu prijímania a vybavovania žiadostí a výkazov za mesiac apríl, ako sme to už niekoľkokrát zdôraznili. Z odvetvového pohľadu na „Prvú pomoc“ vyplýva, že najvyššia pomoc na jedno pracovné miesto prúdila v marci do organizácií pôsobiacich v sektoroch umenia, zábavy a rekreácie (NACE sekcia R – 989,28 eur), ubytovania a stravovania (NACE sekcia I – 766,05 eur) a zdravotníctva a sociálnej pomoci (NACE sekcia Q – 718,37 eur). Naopak najnižšia priemerná podpora smeruje do odvetví dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu (NACE sekcia D – 228,73 eur) a dodávka vody (NACE sekcia E – 261,18 eur).

Box 2 Ako dlho trvá poskytnutie pomoci?

Vyhlásenie núdzového stavu v súvislosti s pandémiou COVID-19 postavilo slovenský verejný sektor, a zvlášť sieť úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, pred doposiaľ bezprecedentnú výzvu. Popri štandardnej agende úradov bolo nevyhnutné v čo možno najkratšom čase zabezpečiť vykonanie množstva úloh úzko súvisiacich s núdzovým stavom a dynamicky sa meniacou epidemickou situáciou. Medzi tieto úlohy patrilo aj zabezpečenie výplaty podpory poskytovanej v rámci opatrení „Prvej pomoci“. Podľa dát dostupných k 1. júnu 2021 trvala výplata pomoci v priemere menej ako 5 pracovných dní od momentu prijatia žiadosti, prípadne mesačného výkazu, až po spracovanie podkladu na úhradu príslušným úradom práce.⁸

V prípade subjektov, ktoré si požiadali o pomoc za jeden mesiac a **majú podpísanú dohodu**, si poskytnutie pomoci za nasledujúce mesiace **nevyžaduje podpisovanie novej dohody, ale postačuje predloženie výkazu**. Týmto sa po uzavretí dohody výrazne zjednodušuje a skraca vybavovanie pomoci za nasledujúce mesiace.

⁸ S cieľom eliminovať možnú diskrepanciu medzi dátumom odoslania žiadosti o podporu žiadateľom a jej registráciou bola odhadovaná celková dĺžka procesu výplaty predĺžená o dva dni.

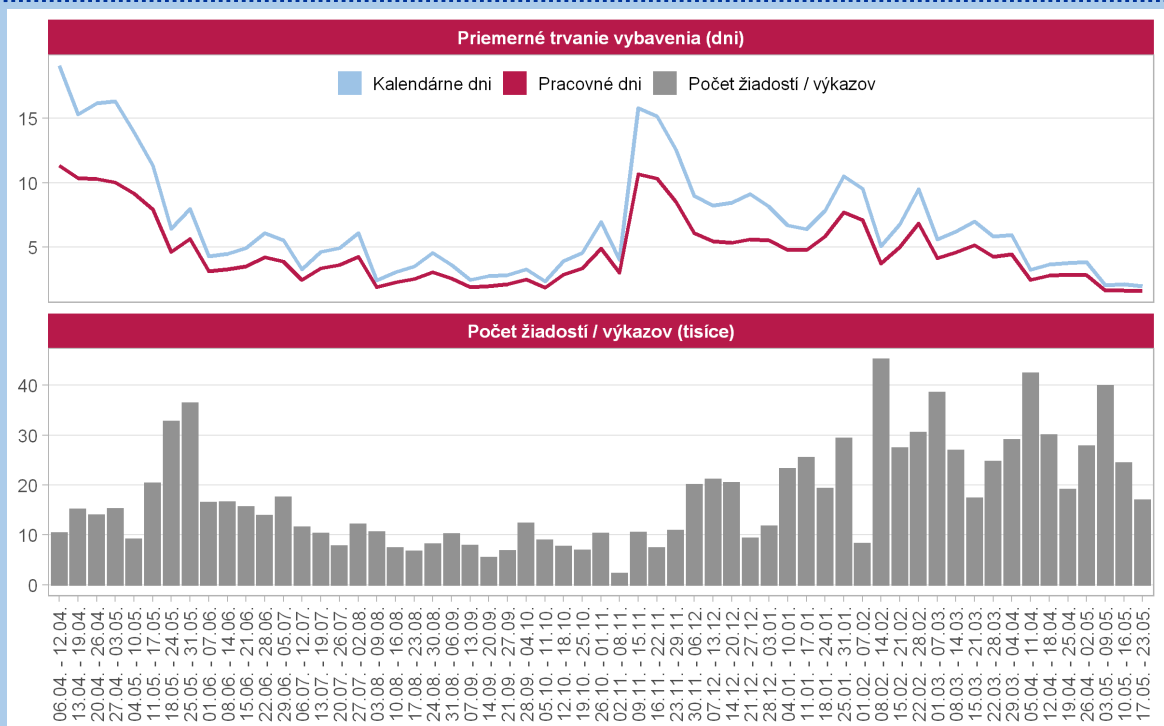
Tabuľka B1 Trvanie vybavenia pomoci (od prijatia žiadosti alebo výkazu po spracovanie úradom práce)

Opatrenie	Priemerné trvanie vybavenia		Počet žiadostí / výkazov
	Kalendárne dni	Pracovné dni	
1	8,47	5,71	43 738
2	5,79	4,12	612 270
3A	6,72	4,75	64 949
3B	6,84	4,82	216 768
4A	9,65	6,74	93 316
4B	10,32	7,24	9 335
Spolu	6,57	4,64	1 040 376

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Priemerná dĺžka procesu za žiadosti a výkazy prijaté najneskôr 23. mája 2021 a zároveň vybavené najneskôr 1. júna 2021. Za moment prijatia sa považuje zaregistrovanie v internom systéme ÚPSVaR.

Tabuľka B1 a Graf B1 obsahujú informácie o trvaní vybavenia nových žiadostí ako aj výkazov prijatých v období apríl 2020 až máj 2021 k dohodám z predchádzajúcich mesiacov. Vybavenie pomoci sa výrazne zrýchľilo od polovice mája 2020, odkedy okrem nových žiadostí úrady práce vybavujú aj výkazy k už existujúcim dohodám. V októbri a v novembri prišlo k skokovitým nárastom trvania vybavenia spojeným s prechodom na „Prvú pomoc +“. Po týchto nárastoch však opäť pozorujeme zrýchlenie vybavovania, ktorého trvanie sa vrátilo na hodnoty podobné tým, ktoré sme pozorovali pri pôvodnej „Prvej pomoci“. Prechod na „Prvú pomoc ++“ síce spôsobil mierne predĺženie priemerného vybavenia žiadostí a výkazov, ktoré sledujeme na Grafe B1, avšak po úvodnom nápoře, ktorý sa prejavil v značnom náraste počtu žiadostí najmä v druhom februárovom týždni, opäť sledujeme postupný pokles v počte dní nevyhnutných na zvládnutie celého procesu.

Graf B1 Vybavenie pomoci sa postupne zrýchľuje

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Priemerná dĺžka procesu za žiadosti a výkazy prijaté najneskôr 23. mája 2021 a zároveň vybavené najneskôr 1. júna 2021. Za moment prijatia sa považuje zaregistrovanie v internom systéme ÚPSVaR.

Pandemické ošetrovné

Prerušenie vyučovania v školách a školských zariadeniach od 16. marca 2020 do odvolania vytvorilo u pracujúcich potrebu zabezpečiť starostlivosť o deti. MPSVR SR na túto situáciu zareagovalo zavedením

dávky „pandemické ošetrovné“, na ktorú získali nárok nemocensky poistení rodičia, ktorí sa počas krízovej situácie (od 12. marca 2020) súvisiacej so šírením ochorenia COVID-19 osobne starali o dieťa, ktoré nedovŕšilo jedenásť rok, alebo do dovŕšenia šestnásteho roku veku, ak išlo o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom.⁹ Výška ošetrovného za deň je rovnako ako pri bežnom ošetrovnom 55 % denného vymeriavacieho základu určeného z najviac dvojnásobku priemernej mzdy spred dvoch rokov (približne 70 % čistej mzdy).¹⁰

Podmienky pri poskytovaní pandemickej OČR sa zmenili novelou zákona o sociálnom poistení, ktorá nadobudla účinnosť 23. septembra 2020.¹¹ Cieľom novely bolo predovšetkým upraviť podmienky nároku na pandemické ošetrovné v školskom roku 2020/2021. Po novom majú nárok na ošetrovné v čase trvania krízovej situácie nemocensky poistení poistenci starajúci sa o dieťa, ktoré je choré, ktoré je v karanténe alebo je zatvorená škola alebo škôlka, ktorú dieťa navštevuje. Nárok na pandemické ošetrovné ostal zachovaný aj v prípade rodinných príslušníkov, ktorí zabezpečujú starostlivosť o príbuzného, ktorému sa neposkytuje starostlivosť v zariadení sociálnych služieb z dôvodu obavy o jeho zdravie. Toto sa však nevzťahuje na rodičov žiakov základných škôl, pre ktorých je prezenčná školská dochádzka od 1. septembra 2020 opäť povinná, a nárok vzniká len pri uzavretí zariadenia príslušným orgánom. Od 1. do 30. apríla 2021 zvýšila Sociálna poisťovňa pandemické ošetrovné na 75 % denného vymeriavacieho základu alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu.¹²

Tabuľka 3 Vyplatené dávky „ošetrovné“

Mesiac	2019	2020	2021	Nárast / pokles			Nárast / pokles (%)		
				2020 vs. 2019	2021 vs. 2019	2021 vs. 2020	2020 vs. 2019	2021 vs. 2019	2021 vs. 2020
Počet dávok									
január		14 937	22 250			7 313			49,0 %
február		14 108	52 479			38 371			272,0 %
marec	25 297	24 854	55 258	-443	29 961	30 404	-1,8 %	118,4 %	122,3 %
apríl	15 690	80 407	38 918	64 717	23 228	-41 489	412,5 %	148,0 %	-51,6 %
máj	13 918	149 856	23 890	135 938	9 972	-125 966	976,7 %	71,6 %	-84,1 %
jún	13 477	131 851		118 374			878,3 %		
júl	13 015	56 264		43 249			332,3 %		
august	10 350	26 217		15 867			153,3 %		
september	10 170	24 060		13 890			136,6 %		
október	12 781	15 834		3 053			23,9 %		
november	16 495	23 692		7 197			43,6 %		
december	14 731	20 608		5 877			39,9 %		
Výdavky (tisíce eur)									
január		1 709	3 749			2 040			119,3 %
február		1 674	12 238			10 563			630,9 %
marec	2 725	3 004	10 744	278	8 018	7 740	10,2 %	294,2 %	257,7 %
apríl	1 705	15 463	8 471	13 758	6 766	-6 992	807,0 %	396,9 %	-45,2 %
máj	1 554	46 756	5 163	45 202	3 609	-41 593	2 908,0 %	232,2 %	-89,0 %
jún	1 475	45 374		43 899			2 976,2 %		
júl	1 480	17 748		16 267			1 099,0 %		
august	1 286	7 569		6 283			488,6 %		
september	1 304	7 032		5 728			439,3 %		
október	1 454	2 539		1 085			74,6 %		
november	1 881	2 937		1 056			56,1 %		
december	1 659	3 054		1 395			84,1 %		

Zdroj: Informačný systém Syrius (týždenné údaje). Pozn.: Vyplatené dávky predstavujú nárok za predchádzajúce mesiace.

⁹ Novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení prostredníctvom zákona číslo 63/2020 Z. z.

¹⁰ Viac podrobností na webovej stránke MPSVR SR, „Ošetrovné a nemocenské.“ dostupnej na www.employment.gov.sk/sk/koronavirus-pracovna-socialna-oblast/pracovna-oblast/osetrovne-nemocenske/.

¹¹ Viac informácií na stránke Sociálnej poisťovne www.employment.gov.sk/sk/informacie-media/aktuality/zmeny-pri-poskytovani-pandemickej-ocr.html

¹² Viac informácií na stránke Sociálnej poisťovne <https://www.socpoist.sk/aktuality-socialna-poistovna-zvysi-pandemicku-pn-a-ocr-za-april-automaticky-poistenci-uz-zaroven-mozu-ziadat-o-znovu-posudenie-pandemickej-ocr/48411s69488c>

Počas prvého roka pandémie (marec 2020 až február 2021) vzrástol počet vyplatených dávok ošetrovné medziročne 3,6-násobne o 453 403 dávok; výdavky v rovnakom období vzrástli zhruba 8,4-násobne o takmer 148 milióna eur. V druhom roku pandémie (marec až máj 2021) vzrástol počet vyplatených dávok ošetrovné oproti predpandemickému obdobiu o 63 161, čo predstavuje nárast o 115 %. V rovnakom období vzrástli výdavky na dávku ošetrovné o 18,4 milióna eur (307 %) v porovnaní s rovnakým obdobím pred vypuknutím pandémie.

Pandemické nemocenské

Jedným z protipandemických opatrení bola povinná izolácia osôb s potvrdeným ochorením alebo s podozrením na ochorenie COVID-19. Nemocensky poisteným poistencom, ktorí boli lekárom uznaní za dočasne práceneschopného (DPN) z dôvodu nariadenia karanténneho opatrenia alebo izolácie, vzniká od prvého dňa nariadenej karantény alebo izolácie nárok na dávku „pandemické nemocenské“ vo výške 55 % denného vymeriavacieho základu (približne 70 % čistej mzdy).¹³ Od 1. do 30. apríla 2021 zvýšila Sociálna poisťovňa pandemické nemocenské na 75 % denného vymeriavacieho základu alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu.¹⁴

Počet novohlásených prípadov DPN z dôvodu „karanténne opatrenie“ prvýkrát kulminoval v marci 2020, keď počet nových prípadov dosiahol takmer 40 000 (Tabuľka 4). Tento počet zahŕňa všetky druhy karanténnych opatrení (napríklad z dôvodu žltacky). Keďže v marci predošlého roka bolo nahlásených len 10 prípadov, je možné predpokladať, že takmer všetky karantény sa týkali ochorenia COVID-19. Po poklese počas letných mesiacov začal počet novohlásených prípadov DPN z dôvodu zhoršujúcej sa epidemickej situácie a plošného testovania opäť stúpať a v zimných mesiacoch atakoval hodnotu 100 000 prípadov mesačne. V apríli 2021 novohlásené prípady dosiahli úroveň spreď októbra 2020, konkrétne bolo zaznamenaných 27,7 tisíc prípadov.

Tabuľka 4 Počet novohlásených prípadov DPN s dôvodom vzniku „karanténne opatrenie“

Rok	Jan	Feb	Mar	Apr	Máj	Jún	Júl	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2019	12	5	10	7	13	9	9	9	13	10	11	2
2020	6	43	39 413	6 451	4 314	1 818	2 479	4 243	10 420	63 028	67 450	92 100
2021	93 711	97 060	71 448	27 676	9 497							

Zdroj: Sociálna poisťovňa. Pozn.: Údaj za máj 2021 je spracovaný k 7. júnu 2021.

Počas prvého roka pandémie vzrástol počet vyplatených dávok nemocenské o 571 676 dávok (1,4 násobný nárast), čo sa premietlo do nárastu výdavkov 1,4-násobne o 190 miliónov eur.¹⁵ V druhom roku pandémie (marec až máj 2021) vzrástol počet vyplatených dávok nemocenské oproti predpandemickému obdobiu o 271 617 (65 %). V rovnakom období vzrástli výdavky na dávku nemocenské o 101,3 milióna eur (86 %) v porovnaní s rovnakým obdobím pred vypuknutím pandémie (Tabuľka 5).

¹³ Nárok na „pandemické nemocenské“ vznikol na základe novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Pred účinnosťou novely patrila poistencovi dávka vo výške 25 % denného vymeriavacieho základu. Viac podrobností na webovej stránke MPSVR SR, „Ošetrovné a nemocenské.“ dostupnej na www.employment.gov.sk/sk/koronavirus-pracovna-socialna-oblast/pracovna-oblast/osetrovne-nemocenske/.

¹⁴ Viac informácií na stránke Sociálnej poisťovne <https://www.socpoist.sk/aktuality-socialna-poistovna-zvysi-pandemicku-pn-a-ocr-za-april-automaticky-poistenci-uz-zaroven-mozu-ziadat-o-znovu-posudenie-pandemickej-ocr/48411s69488c>

¹⁵ Dávka "pandemické nemocenské" tvorí len zlomok celkových vyplatených dávok. Napríklad v apríli 2020 predstavovalo "pandemické nemocenské" približne desatinu všetkých vyplatených dávok (Informačný systém Sociálnej poisťovne).

Tabuľka 5 Vyplatené dávky „nemocenské“

Mesiac	2019	2020	2021	Nárast / pokles			Nárast / pokles (%)		
				2020 vs. 2019	2021 vs. 2019	2021 vs. 2020	2020 vs. 2019	2021 vs. 2019	2021 vs. 2020
Počet dávok									
január		129 784	229 468			99 684			76,8 %
február		134 968	247 804			112 836			83,6 %
marec	154 834	143 256	259 955	-11 578	105 121	116 699	-7,5 %	67,9 %	81,5 %
apríl	143 625	193 587	248 957	49 962	105 332	55 370	34,8 %	73,3 %	28,6 %
máj	121 150	195 391	182 314	74 241	61 164	-13 077	61,3 %	50,5 %	-6,7 %
jún	115 231	146 826		31 595			27,4 %		
júl	114 831	125 594		10 763			9,4 %		
august	105 385	120 112		14 727			14,0 %		
september	106 004	119 297		13 293			12,5 %		
október	112 567	122 233		9 666			8,6 %		
november	125 958	181 356		55 398			44,0 %		
december	121 756	232 845		111 089			91,2 %		
Výdavky (tisíce eur)									
január		41 409	67 466			26 056			62,9 %
február		41 458	73 018			31 560			76,1 %
marec	39 278	43 001	75 021	3 723	35 743	32 021	9,5 %	91,0 %	74,5 %
apríl	40 583	51 421	79 436	10 838	38 854	28 015	26,7 %	95,7 %	54,5 %
máj	37 333	61 536	64 058	24 203	26 725	2 522	64,8 %	71,6 %	4,1 %
jún	36 154	52 924		16 771			46,4 %		
júl	34 957	44 765		9 807			28,1 %		
august	34 782	44 122		9 339			26,9 %		
september	34 418	43 147		8 729			25,4 %		
október	33 886	41 702		7 816			23,1 %		
november	38 460	52 952		14 492			37,7 %		
december	37 581	63 886		26 305			70,0 %		

Zdroj: Informačný systém Syrius (týždenné údaje). Pozn.: Vyplatené dávky predstavujú nárok za predchádzajúce mesiace.

Odklad a odpustenie povinnosti zaplatiť odvody

Dôležitou súčasťou podpory udržania pracovných miest je aj odklad a odpustenie odvodových povinností zamestnávateľov a SZČO. MPSVR SR pristúpilo k zmene zákona o sociálnom poistení s cieľom umožniť odklad odvodov zamestnávateľa a SZČO za marec 2020 a odpustenie týchto odvodov za apríl 2020.¹⁶ Následne vláda SR prijala nariadenia umožňujúce odklad odvodov aj za máj až júl 2020.¹⁷ V decembri vláda rozhodla aj o možnosti požiadať o odklad splatnosti odvodov za december 2020 do 30. júna 2021.¹⁸ Ďalšie rozšírenie tohto druhu podpory prišlo v januári 2021, keď vláda umožnila predĺženie splatnosti odvodov za tento mesiac až do konca júna 2021.¹⁹ 24. februára 2021 nadobudlo platnosť nariadenie vlády Slovenskej republiky²⁰, ktoré umožňuje odklad odvodov aj za február 2021, taktiež do konca júna 2021, pri splnení stanovených podmienok. Vláda pristúpila k obdobnému odkladu odvodov aj za marec a apríl 2021²¹. 21. mája nadobudlo účinnosť nariadenie vlády Slovenskej republiky²², na základe ktorého môžu subjekty spĺňajúce podmienky požiadať o odklad odvodov aj za máj 2021. Odklad a odpustenie odvodov na sociálne poistenie znižuje mzdové náklady na priemerného zamestnanca takmer o jednu pätinu.

¹⁶ Pre detailný popis pravidiel a podmienok odkladu a odpustenia odvodov, pozri zákon 68/2020 Z. z. a 95/2020 Z. z., ako aj nariadenie vlády 76/2020 Z. z. novelizované nariadeniami 132/2020 Z. z. a 102/2021 Z. z. Vecný rámec tohto komentára sa obmedzuje na opatrenia v pôsobnosti MPSVR SR, preto sa nevenujeme vyhodnoteniu prípadného odkladu, odpusteniu alebo iným zmenám v odvodoch na zdravotné poistenie.

¹⁷ Pozri nariadenie vlády 131/2020 Z. z.

¹⁸ Pozri nariadenie vlády 380/2020 Z. z.

¹⁹ Pozri nariadenie vlády 31/2021 Z. z., ktoré novelizuje a dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

²⁰ Pozri nariadenie vlády 89/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

²¹ Pozri nariadenie vlády 154/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

²² Pozri nariadenie vlády 181/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

Tabuľka 6 Odklad a odpustenie odvodov na sociálne poistenie: základné štatistiky ^a

Mesiac	Typ žiadateľa		Spolu
	SZČO	Zamestnávateľ	
Poččet			
marec 2020 (odklad)	5 046	6 133	11 179
apríl 2020 (odpustenie)	13 617	19 406	33 023
máj 2020 (odklad)	2 500	3 397	5 897
jún 2020 (odklad)	1 186	1 332	2 518
júl 2020 (odklad)	962	861	1 823
december 2020 (odklad)	971	1 743	2 714
január 2021 (odklad)	1 348	2 481	3 829
február 2021 (odklad)	1 281	2 178	3 459
marec 2021 (odklad)	1 116	1 915	3 031
apríl 2021 (odklad)	708	869	1 577
Suma			
marec 2020 (odklad)	851 865,30 €	18 146 392,58 €	18 998 257,88 €
apríl 2020 (odpustenie)	2 416 155,58 €	66 116 919,00 €	68 533 074,58 €
máj 2020 (odklad)	467 429,79 €	20 268 377,97 €	20 735 807,76 €
jún 2020 (odklad)	223 880,15 €	10 175 799,09 €	10 399 679,24 €
júl 2020 (odklad)	178 258,53 €	3 752 050,50 €	3 930 309,03 €
december 2020 (odklad)	175 825,70 €	5 538 720,38 €	5 714 546,08 €
január 2021 (odklad)	261 832,18 €	7 409 209,96 €	7 671 042,14 €
február 2021 (odklad)	259 370,01 €	6 502 884,19 €	6 762 254,20 €
marec 2021 (odklad)	231 956,48 €	6 803 225,03 €	7 035 181,51 €
apríl 2021 (odklad)	152 296,88 €	3 490 537,67 €	3 642 834,55 €

Zdroj: Sociálna poisťovňa. Pozn.: ^a Údaje sú aktuálne k 31. máju 2021; očakávame aktualizáciu dát do budúcnosti tak z dôvodu postupného spracovávaní existujúcich podkladov zakladajúcich nárok na odklad/odpustenie odvodov, ako aj z dôvodu korekcie doteraz spracovaných podkladov; ^b Údaje obsahujú aj dáta za subjekty spadajúce do sektora verejnej správy v zmysle metodiky ESA2010 a predstavujú horný odhad poklesu príjmov Sociálnej poisťovne z odvodov SZČO a zamestnávateľov z dôvodu odkladu alebo odpustenia odvodov za daný mesiac.

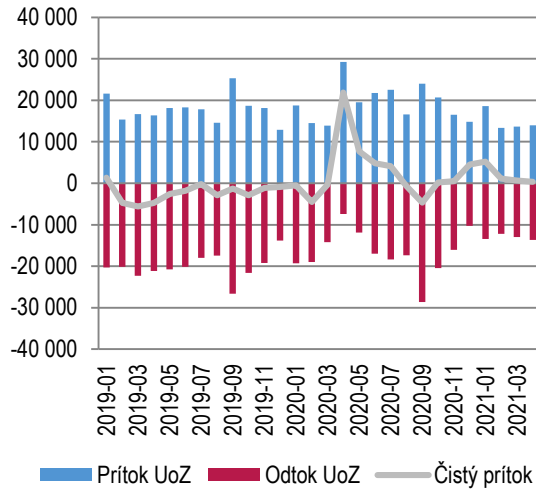
Odklad splatnosti odvodov na sociálne poistenie za rok 2020 bol pôvodne schválený do leta 2020 a neskôr predĺžený až do 30. júna 2021. Na základe nariadenia vlády Slovenskej republiky²³ sa upravila aj splatnosť odvodov nasledovne: odložené odvody za marec 2020 sú splatné v termíne do 30. septembra 2021, za máj 2020 do 31. decembra 2021, za jún 2020 do 31. marca 2022, za júl 2020 do 30. júna 2022, za december 2020 do 30. septembra 2022, za január 2021 do 31. decembra 2022, za február 2021 do 31. marca 2023, za marec 2021 do 30. júna 2023 a odložené odvody za apríl 2021 sú splatné v termíne do 30. septembra 2023. Odklad odvodov je umožnený tým subjektom, ktoré vykázali za daný mesiac pokles čistého obratu alebo pokles príjmov aspoň o 40 % v porovnaní s rokom 2019, príp. s februárom 2020. Odpustenie odvodov za apríl 2020 bolo zamerané na podporu tých subjektov, ktoré mali v apríli 2020 aspoň jednu zo svojich prevádzok zatvorenú dlhšie ako 15 dní na základe rozhodnutia Úradu verejného zdravotníctva. Tabuľka 6 obsahuje základné štatistiky o využití možnosti odkladu a odpustenia odvodov na sociálne poistenie podľa dát dostupných k 31. máju 2021 v delbe podľa charakteristiky subjektov. Túto formu podpory udržania pracovných miest mohli využiť aj subjekty zaradené do sektora verejnej správy.

²³ Pozri nariadenie vlády 181/2021 Z. z., ktoré dopĺňa nariadenie 131/2020 Z. z.

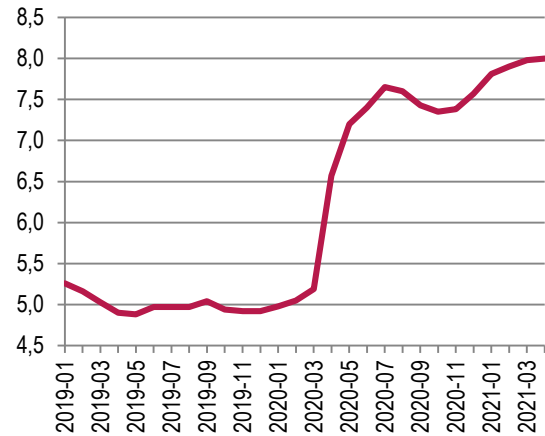

Situácia na trhu práce

Graf 3 Prítok a odtok UoZ

Graf 4 Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti v %

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Čistý prítok je vypočítaný ako "prítok mínus odtok UoZ".

Zdroj: ÚPSVaR. Pozn.: Miera nezamestnanosti je vypočítaná z počtu disponibilných UoZ.

Nárast identifikovaných prípadov COVID-19 a následné protipandemické opatrenia vyvolali na pracovnom trhu výrazný pohyb. V apríli 2020 sme prvýkrát po 14 mesiacoch pozorovali vyšší prítok nových uchádzačov o zamestnanie do evidencie ako ich odtok. Konkrétne, v apríli 2020 bolo zaevidovaných 29 275 nových uchádzačov o zamestnanie, čo predstavuje oproti predošlému mesiacu viac ako dvojnásobok. Situácia na pracovnom trhu sa počas letných mesiacov stabilizovala. Pokles nezamestnanosti zaznamenaný počnúc augustom 2020 (pozri Graf 4) evidujeme aj po sezónnom očistení dát. Od októbra však prítok uchádzačov do evidencie opäť prevyšuje ich odtok. V apríli 2021 predstavoval čistý prítok do evidencie 321 uchádzačov o zamestnanie. Miera evidovanej nezamestnanosti v apríli 2021 dosiahla hodnotu 8 %.²⁴ Údaje z portálu Profesia však naznačujú, že v letných mesiacoch možno rátať s oživením pracovného trhu. V máji 2020 pridali zamestnávateľia viac ako 27 tisíc pracovných ponúk, čo je najvyšší počet ponúk za posledných 24 rokov.²⁵

Tabuľka 7 Vývoj počtu poistencov z registra Sociálnej poisťovne

Subjekt	Máj 2020	Máj 2021	Nárast / pokles	Nárast / pokles (%)
Zamestnávateľia	186 292	185 749	-543	-0,3 %
Zamestnanci (ZEC)	1 958 168	1 963 034	4 866	0,2 %
Dohody (DOH)	352 413	364 724	12 311	3,5 %
SZČO povinne poistení	213 704	218 972	5 268	2,5 %
Spolu (ZEC + DOH + SZČO)	2 524 285	2 546 730	22 445	0,9 %

Zdroj: Sociálna poisťovňa.

Počet zamestnávateľov v máji 2021 medziročne klesol o 0,3 % a dosiahol hodnotu 185 749. Počet zamestnancov, dohôd, aj SZČO však medziročne vzrástol o 0,9 %. Najvyšší nárast pozorujeme v prípade dohôd, ktorých počet medziročne stúpol o 3,5 %, čo pravdepodobne odráža uvoľňovanie protipandemických opatrení v sektore ubytovacích a stravovacích služieb.

Vzhľadom na pretrvávajúcu pandemickú situáciu vláda SR niekoľkokrát schválila predĺženie nástroja „Prvá pomoc“. Posledným predĺžením podpory do júna 2021 zároveň navýšila aj jednotlivé príspevky a rozšírila okruh

²⁴ Miera evidovanej nezamestnanosti je vypočítaná z počtu disponibilných UoZ, t.j. takých, ktorí bezprostredne po ponuke voľného pracovného miesta môžu nastúpiť do pracovného pomeru. Celková miera nezamestnanosti môže byť vyššia, nakoľko zohľadňuje aj nedisponibilných UoZ (napr. dočasná práceneschopnosť, OČR, vzdelávanie a príprava pre trh práce alebo menšie obecné služby).

²⁵ Viac tu: <https://firma.profesia.sk/zamestnavatelja-pridali-za-jeden-mesiac-viac-ako-27-tisic-ponuk-stalo-sa-tak-po-prvy-raz-v-historii/>

oprávnených poberateľov.²⁶ Zároveň rozhodla aj o predĺžení doby splatnosti poistného na sociálne poistenie za vybrané mesiace roka 2020 až do júna 2021. Viaceré z nástrojov podpory budú k dispozícii obyvateľom aj v najbližších mesiacoch a ich využitie je potrebné priebežne monitorovať a vyhodnocovať.

Box 3 Regionálny pohľad na vývoj nezamestnanosti počas obdobia od vypuknutia pandémie

Podľa údajov ÚPSVaR o vývoji nezamestnanosti medzi februárom 2020 a aprílom 2021 došlo k zvýšeniu miery evidovanej nezamestnanosti z 5,05 % na 8 %. Miera evidovanej nezamestnanosti v apríli 2021 medzimesačne vzrástla len o 0,02 p.b. (zo 7,98 % v marci na 8 % v apríli). Počas obdobia posledných troch mesiacov (február až apríl 2021) sa prítok UoZ zastabilizoval a zároveň sledujeme postupné oživovanie na strane odtoku UoZ z evidencie. Oba faktory sa prejavili v nižšom čistom prítoku UoZ, ktorý bol v apríli na tohtoročnom minime. Až v štyroch krajoch (Trnavský, Nitriansky, Žilinský a Banskobystrický) sme zaznamenali medzimesačný pokles v počte uchádzačov o zamestnanie. Tabuľka B3 obsahuje údaje o náraste miery nezamestnanosti v jednotlivých krajoch za obdobie február 2020 až apríl 2021.

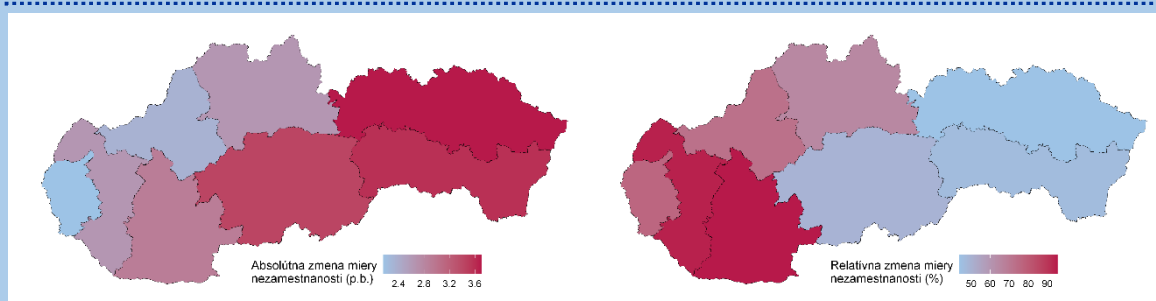
Tabuľka B3 Miera evidovanej nezamestnanosti v percentách a jej zmena (február 2020 – apríl 2021)^a

Kraj	február 2020	apríl 2021	absolútna zmena (v p.b.)	relatívna zmena (v %)
Bratislavský	2,83	4,99	2,16	76,33
Trnavský	2,80	5,44	2,64	94,29
Trenčiansky	3,21	5,55	2,34	72,90
Nitriansky	3,04	5,94	2,90	95,39
Žilinský	4,07	6,71	2,64	64,86
Banskobystrický	6,94	10,37	3,43	49,42
Prešovský	8,45	12,15	3,70	43,79
Košický	7,70	11,28	3,58	46,49
SR	5,05	8,00	2,95	58,42

Zdroj: ÚPSVaR a vlastné výpočty; Pozn.:^aMiera nezamestnanosti bola vypočítaná z počtu disponibilných UoZ.

Z údajov dostupných k 1. júnu 2021 vyplýva, že miera evidovanej nezamestnanosti rástla v porovnaní s februárom 2020 najvýraznejšie v absolútnom vyjadrení (v p.b.) v Prešovskom, Košickom a Banskobystrickom kraji (nárast o 3,7 p.b., 3,58 p.b., respektíve 3,43 p.b.). V pomernom vyjadrení k hodnote z februára 2020 (v percentách) najmarkantnejšie vzrástla evidovaná miera nezamestnanosti v Nitrianskom (95,39 % respektíve 2,9 p.b.) a Trnavskom kraji (94,29 % respektíve 2,64 p.b.). Naopak, najnižšiu medziročnú mieru nárastu nezamestnanosti v absolútnom vyjadrení zaznamenali úrady práce v Bratislavskom a Trenčianskom kraji. Vzhľadom na fakt, že nezamestnanosť rástla na celom území SR a jej miera bola vo februári 2020 o niekoľko p.b. vyššia v Prešovskom, Košickom a Banskobystrickom kraji oproti zvyšku SR, relatívny medziročný nárast miery nezamestnanosti je v týchto regiónoch podstatne nižší ako na západe SR (pozri posledný stĺpec v Tabuľke B3 a Graf B2).

Graf B2 Zmena miery evidovanej nezamestnanosti medzi februárom 2020 a aprílom 2021

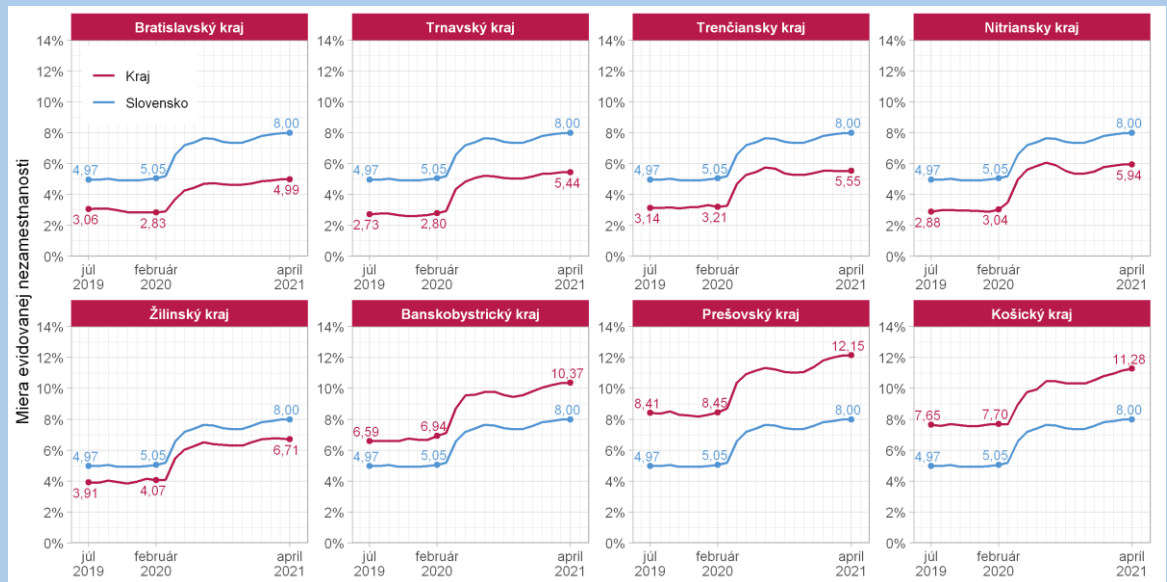
Zdroj: ÚPSVaR a vlastné prepočty

Záver z predchádzajúceho odseku potvrdzuje aj Graf B3. Zároveň však dokumentuje pokles miery evidovanej nezamestnanosti zaznamenaný v apríli 2021 v Žilinskom kraji o 0,05 p.b. V tomto kraji evidujeme dvojmesačný kontinuálny pokles evidovanej miery nezamestnanosti. Pri Trnavskom a Nitrianskom kraji sa úroveň nezamestnanosti stabilizovala na hodnote, ktorú sme zaznamenali aj v marci. Pri ostatných krajoch

²⁶ Viac informácií o aktuálnych podmienkach podpory je dostupných na internetovej stránke www.pomahameludom.sk.

sme však zaznamenali medzimesačný nárast v miere evidovanej nezamestnanosti. Obozretné uvoľňovanie slovenskej ekonomiky spolu s oživovaním ekonomického života aj u našich exportných partnerov bude pôsobiť stimulačne na slovenský trh práce, a preto očakávame, že uvedené determinanty sa pretavia aj do priaznivejších čísel na celoslovenskej úrovni.

Graf B3 Celkovo nezamestnanosť na Slovensku v apríli 2021 medzimesačne mierne vzrástla, no v Trnavskom a Nitrianskom kraji sa nezmenila a v Žilinskom kraji klesla

Zdroj: ÚPSVaR

Bibliografia

- Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020a). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 4)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/09/isp_2020_prva_pomoc_update4_final.pdf
- Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020b). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 5)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/10/ISP_2020_Prva_pomoc_update5_final.pdf
- Baliak, M., Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020c). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 6)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/11/ISP_2020_Prva_pomoc_update6_FINAL.pdf
- Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020a). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/08/isp_2020_prva_pomoc_slovensku_final5.pdf
- Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020b). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 2)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/08/isp_2020covid_druha_aktualizacia.pdf
- Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., & Veselková, M. (2020c). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia 3)*. Dostupné na Internete: SIP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/08/isp_2020_prva_pomoc_august2020_aktual3_final.pdf
- Domonkos, Š., Fašungová, L., Hábel, B., Komadel, J., Veselková, M., & Vojtechová, B. (2020). *Prvá pomoc Slovensku: priebežná správa o sociálnej pomoci pracujúcim a rodinám (Aktualizácia)*. Dostupné na Internete: ISP/MPSVaR: https://institutsocialnejpolitiky.gov.sk/wp-content/uploads/2020/08/isp_2020_prva_pomoc_slovensku_20200615.pdf
- MPSVR SR. (2020). *Z „Prvej pomoci +“ rezort vyplatí viac peňazí väčšiemu počtu žiadateľov, 28. 10.* Dostupné na Internete: internetová stránka MPSVR SR: <https://bit.ly/32fm9RII>
- Úrad vlády SR. (2020). *Uznesenie č. 682/2020 a materiál č. 23088/2020*. Dostupné na Internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Resolution/18833/1>
- Úrad vlády SR. (2021). *Uznesenie č. 72/2021 a materiál č. UV-2115/2021*. Slovensko. Dostupné na Internete: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25710/1>
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. (2021). *Oznámenie o možnosti predkladania žiadostí o poskytnutie finančného príspevku v rámci projektu "Prvá Pomoc" (aktualizácia č 18 - podmienky platné pre oprávnené obdobie od 01.02.2021)*. Dostupné na internete: https://www.pomahameludom.sk/pp_plus_docs/marec_2021_2/Oznamenie_aktualizacia_od_01022021_final.pdf
- Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR. (2020). *Oznámenie o možnosti predkladania žiadostí o poskytnutie finančného príspevku v rámci projektu „Prvá pomoc“ (aktualizácia č. 13)*. Dostupné na Internete: https://www.pomahameludom.sk/pp_plus_docs/december/Oznamenie_nov_platnost_od_01102020_ver05.pdf